

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2022/38 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/119

Karar Tarihi : 25/12/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Yurt Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 9/3/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Yurt Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılması için Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiya bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Yurt Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2021 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa'nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2021 yılı gelirleri toplamının 54.050 TL, geçen yıldan devreden nakit toplamının 1.785,18 TL; giderleri toplamının 47.498,55 TL, gelecek yıla devreden nakit toplamının 8.336,63 TL olduğu anlaşılmıştır.

5. Partinin 2021 yılı kesin hesabının gelir ve gider tutarları doğru ve denk olup söz konusu tutarların 2820 sayılı Kanun'a uygunluğu incelenmiştir.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 52.950 TL olup bu tutarın tamamı bağışlardan oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin önceki yıldan devreden nakit toplamının 1.785,18 TL olduğu anlaşılmıştır.

7. Parti Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterler ile 2021 yılına ait banka hesap özeti incelenmesi neticesinde aşağıda belirtilenler dışında kalan gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

8. İşletme defteri ile banka hesap özeti yer alan ve aşağıdaki tabloda ayrıntıları verilen iki adet bağış kaydında bağış yapan kişi ya da kurum adına herhangi bir kimlik bilgisine yer verilmemiştir.

Açıklaması Yer Almayan Bağış Gelirleri Kayıtları

	İşletme Defteri	Banka Hesap Özeti Açıklama	İşlem Tutarı
	Açıklama		
26/7/2021	Bağış	Ödeme	2.000 TL
13/10/2021	Bağış	TR150001200985800001069143	5.000 TL
		Toplam	7.000 TL

Bu doğrultuda Partiye, gerekli açıklamayı yapması amacıyla 27/5/2024 tarihli ve E-93995552-175.01-24024565 sayılı evrak gönderilmiş; Partiden eksik bilgi ve belgeleri tamamlaması istenmiştir. Ancak ilgili yazıya Parti herhangi bir cevap sunmamış, bilgi ve belge göndermemiştir.

2820 sayılı Kanun'un "Bağışlar" başlıklı 66. maddesinin ikinci fıkrasında bağış veya bağışların bağışta bulunana veya yetkili temsilcisine ya da vekiline ait olduğunun partice verilen makbuzda açıkça belirtilmesi gerektiği, böyle bir belgeye dayanılmaksızın siyasi partilerce bağış kabul edilemeyeceği ve siyasi partilerin adına açılmış banka hesaplarına yapılan bağışlar için ayrıca gelir makbuzu düzenlenmeyeceği ifade edilmektedir.

Aynı Kanun'un "Gelirlerin sağlanmasında usul" başlıklı 69. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde ise siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirlerinin parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınacağı; üçüncü fıkrasında ise sağlanan gelirin türü ve miktarı ile gelirin sağlandığı kimsenin adının, soyadının ve adresinin, makbuzu düzenleyenin sıfatının, adının, soyadının ve imzasının, makbuzda ve dip koçanlarında yer alacağı düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre siyasi partilerin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan ve sağlanan gelirin türü ve miktarı ile gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzasına yer verilen makbuzlar karşılığında alınabilmektedir. Siyasi partilerin adına açılmış banka hesaplarına yapılan bağışlar için ayrıca gelir makbuzu düzenlenmeyecektir.

Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesinde "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir." ve 76. maddesinde de "Bu Kanunun 69 uncu maddesinde

belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.” hükümleri yer almaktadır.

Parti tarafından bağış olarak bildirilen ancak gelirin sağlandığı kimsenin adının ve soyadının belirtilmediği tutarlar 2820 sayılı Kanun’a uygun kabul edilmemiştir. Bu nedenle 7.000 TL tutarındaki gelir karşılığı Parti mal varlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2. İl Örgütleri Gelirleri

9. Partinin il örgütlerinin gelirleri toplamı 1.100 TL olup bu tutarın tamamı bağışlardan oluşmaktadır.

10. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun’a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

11. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 46.398,55 TL olup bu tutarın 9.338,78 TL’si personel giderlerinden, 5.992,45 TL’si haberleşme giderlerinden, 53,25 TL’si banka masraflarından, 25.041,20 TL’si kira giderlerinden, 151,76 TL’si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderlerinden, 5.821,11 TL’si vergi, sigorta ve noter giderlerinden oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin gelecek yıla devreden nakit toplamının 8.336,63 TL olduğu anlaşılmıştır.

12. Parti Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterler ile 2021 yılına ait banka hesap özeti incelenmesi neticesinde aşağıda belirtilenler dışında kalan giderlerin 2820 sayılı Kanun’a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

13. Banka hesap özeti yer alan ancak işletme defterinde yer almayan ve aşağıdaki tabloda ayrıntıları verilen gider kayıtlarının olduğu görülmüştür.

Banka Hesap Özeti Kayıtları

İşlem Tarihi	Açıklama	İşlem Tutarı
19/4/2021	Talimatla Elanur Ekin’e ödenen	250 TL
28/6/2021	Talimatla Elanur Ekin’e ödenen	75 TL
14/12/2021	Mehmet Özenç Turan’a talimat ile ödenen	500 TL
22/12/2021	Mehmet Özenç Turan’a talimat ile ödenen	350 TL
	Toplam	1.175 TL

Diğer taraftan işletme defterinde kayıt altına alınan Doğuş Bayrak ve Gliainnovasyon A.Ş. ye yapılan ödemelere ilişkin fatura bulunmamakta, ayrıca banka hesap özeti de ödemeye ilişkin açıklamanın yetersiz olduğu ve dekontun da bulunmadığı görülmektedir. Aşağıda yapılan ödemelerin detayları yer almaktadır.

İşletme Defteri Kayıtları ve Banka Hesap Özeti

İşlem Tarihi	İşletme Defteri	Banka Hesap Özeti	İşlem Tutarı
1/3/2021	Doğuş Bayrak	Yurt Partisi Genel Merkezi, TR5200062000	1.350 TL
1/3/2021	Doğuş Bayrak-Hvl Masrafı	EFT Masrafı	2,40 TL
18/3/2021	Gliainnovasyon A.Ş.	Yurt Partisi Genel Merkezi, TR2100062000	607,70 TL
18/3/2021	Gliainnovasyon A.Ş.- Hvl Masrafı	EFT Masrafı	1,20 TL
		Toplam	1.961,30 TL

Bu doğrultuda Partiye, gerekli açıklamayı yapması amacıyla 27/5/2024 tarihli ve E-93995552-175.01-24024565 sayılı evrak gönderilmiş, Partiden eksik bilgi ve belgeleri tamamlaması istenmiştir. Ancak ilgili yazıya Parti herhangi bir cevap sunmamış, bilgi ve belge göndermemiştir.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinde;

"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz. Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır. Beş milyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir. Ancak, bütün harcamaların yetkili organ veya mercinin kararına dayanması şarttır. Şu kadar ki, yetkili organca onaylanan bütçede öngörülmüş bulunmak kaydıyla beşmilyon lirayı aşmayan harcamalar ile genel tarifeyle bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur. Giderlere ait belgeleri saklama süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, kesin hesabın Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır. (...)";

74. maddesinin altıncı fıkrasında;

"Siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hallerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik ederler."

75. maddesinde de;

"Anayasa Mahkemesi, kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir. Anayasa Mahkemesi denetimini evrak üzerinde yapar. (...) Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir. (...)";

hükümlerine yer verilmiştir

Kanun'un 76. maddesinde de belgelendirilmesi gerektiği hâlde belgelendirilmeyen Parti giderleri miktarınca Parti mal varlığının, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedileceği kurala bağlanmıştır.

Bu itibarla Parti tarafından gider olarak gösterilen ancak herhangi bir kanıtlayıcı belge ile tevsik edilmeyen tutarların tamamı olan 3.136,30 TL'nin 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2. İl Örgütleri Giderleri

14. Partinin il örgütlerinin giderleri toplamı 1.100 TL olup bu tutarın tamamı kira giderlerinden oluşmaktadır.

15. Parti il örgütlerinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

16. Yurt Partisinin 2021 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Yurt Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Kanun'a uygun olmayan 7.000 TL gelir ve 3.136,30 TL gider olmak üzere toplam 10.136,30 TL karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. Partinin 2021 yılı kesin hesabında gösterilen 54.050 TL gelir, 1.785,18 TL bir önceki yıldan devreden nakit toplamı ile 47.498,55 TL gider, 8.336,63 TL gelecek yıla devreden nakit toplamından Hazineye gelir kaydedilmesi gerektiği değerlendirilenler dışında kalan bölümün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

25/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI